

EĞİTİM BİLİŞİM AĞI'NDA BULUNAN 7. SINIF TÜRKÇE DERSİ VİDEOLARININ İLKÖĞRETİM TÜRKÇE DERSİ (6, 7, 8. SINIFLAR) ÖĞRETİM PROGRAMIYLA UYUMU

Hakan İSKENDER*

Öz

Bu çalışmanın amacı, Eğitim Bilişim Ağı'nda (EBA) yer alan videoların Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı ile uyumunu ortaya koymaktır. Tarama modelinde yürütülen çalışmanın örneklemini Eğitim Bilişim Ağı'nda bulunan 7. sınıf düzeyindeki Türkçe dersi videoları oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, doküman analizi yöntemiyle elde edilmiş ve çeşitli kategoriler altında incelenmiştir. Araştırma sonunda, EBA'da yer verilen videolar ile Türkçe Dersi Öğretim Programı arasında çeşitli uyumsuzluklar tespit edilmiştir. Bu uyumsuzluklara yol açan nedenler olarak Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda üst sınıf düzeylerinde öğrenilmesi amaçlanan konuların sınıf düzeylerinde herhangi bir ayırım gözetilmeden 7. sınıflar için sunulması, Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda birbiriyle ilişkili olarak gösterilen konu içeriklerine birbirinden bağımsız olarak farklı videolarda yer verilmesi ya da birbiriyle ilişkisi olan konu içeriklerinin sadece bir kısmına değinilmesi, Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda bulunmayan konu içeriklerine videolarda yer verilmesi ve Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki farklı öğrenme alanlarında bulunan açıklamalara, uyarılara, kurallara vb. aykırı şekilde konu içeriklerinin hatalı verilmesi gösterilebilir.

Anahtar Kelimeler: *Eğitim Bilişim Ağı, Türkçe Dersi Öğretim Programı, Türkçe öğretimi, eğitsel videolar.*

* Doktora Öğrencisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, hiskender82@gmail.com

CONFORMITY of 7th GRADE TURKISH COURSE VIDEOS ON THE EDUCATIONAL INFORMATICS NETWORK WITH THE TURKISH CURRICULUM (6th, 7th, and 8th GRADES)

Abstract

The aim of the present study is to demonstrate the conformity of videos on the Educational Informatics Network (EBA) with the Turkish Curriculum (6th, 7th, and 8th grades). The sample of the research based on survey method is composed of 7th-grade Turkish course videos on the Educational Informatics Network. Research data was obtained by document analysis method and examined under a set of categories. The research found out a variety of unconformities between the videos on the EBA and Turkish Curriculum. The possible causes leading to such unconformities are as follows: the subjects in the Turkish Curriculum that are intended to be taught at upper grades are presented to 7th grades without any distinction between grades, the subjects contents that are indicated to be interrelated in the Curriculum are introduced in different videos or partly handled in videos, the subjects not included in the Curriculum are introduced in videos, and the subject contents are presented incorrectly contrary to the comments, notices, rules and so on in the different areas of learning in the Curriculum.

Keywords: Educational informatics network, Turkish language teaching curriculum, Turkish language teaching, educational videos.

1. GİRİŞ

Günümüzde bireylerin bilgiye ulaşmasını sağlayan yollar giderek çoğalmaktadır. Öğrenme ortamlarının zenginleşmesi ve farklı bilgi kaynaklarına erişim imkânı, öğrenciler için öğrenmedeki kalıcılığı destekleyen bir potansiyel oluşturmaktadır. Öte yandan bilginin ve ona erişim kaynaklarının artışıyla ilgili bu tür olumlu gelişmelerin yanında bilginin büyük bir hızla çoğalıp yayılmasının birtakım sorunları da ardından getirdiği göz önünde tutulmalıdır. Bu sorunların en önemlilerinden birisi, hangi bilginin amaca uygun ve güvenilir olduğunun bireyler tarafından ayırt edilmesine ilişkin zorluktur. Bu bakımdan okullarda yürütülen programlı öğretme-öğrenme süreçlerinde öğrenme ortamlarının

zenginleştirilmesinin yanı sıra öğrencilerin amaca uygun ve güvenilir bilgiye erişebilmesinin sağlanması da aynı derecede önemlidir.

Öğretme-öğrenme ortamlarının zenginleştirilmesi amacıyla teknolojik gelişmelerden yararlanma fırsatının eğitimcilerin ilgisini çekmesi öteden beri bilinen bir durumdur. “1922 yılında hareketli resimlerin doğumundan 1970’lerin ortasında bilgisayarların kullanımının ilerlemesine kadar öğrencilerin öğrenmelerini geliştirme ve eğitimi dönüştürmeye yardım etme amacıyla teknolojinin potansiyeli eğitimcilerin dikkatini çekmiştir” (Hew ve Brush, 2007: 224). 1960’larda Seymour Papert’in Jean Piaget ile ortak çalışmalarından doğan LOGO programlama dili, bilgisayar destekli öğretimin öğrencilerin başarısına olan etkisini gösteren ilk önemli örneklerden birisi olarak gösterilebilir. Özellikle 21. yüzyılın başlarından itibaren teknolojik gelişmeler sadece eğitimciler tarafından ilgi duyulan bir konu olmanın ötesine geçmiş, öğrencilerin de bu gelişmelerin hızla yaşandığı bir çağda doğmasıyla farklı bir süreç içine girilmiştir. Prensky (2001), günümüz öğrencilerini İnternet, video oyunları ve bilgisayarların dijital dilini büyük bir yetkinlikle kullanan “dijital yerliler”, bu çağda doğmayıp ona sonradan katılan ve uyum göstermeye çalışan kişileri ise “dijital göçmenler” olarak adlandırmıştır. Her ne kadar yaşadıkları çağın dijital dilini ustalıkla kullansalar da dijital yerlilerin teknolojik gelişmelerle ilgili yaşadıkları çeşitli sorunlar mevcuttur. Bu sorunların en dikkat çekicilerinden birisi, İnternet’i temel enformasyon kaynağı olarak görmeleri ve güvenilir kaynaklara ulaşmada yaşadıkları sorunlardır (Graham ve Metaxas, 2003). Bu bakımdan eğitim süreçlerine teknoloji entegrasyonunu sağlayan çalışmalarda öğrenme alanlarına bağlı geliştirilen içeriklerde öğrencilerin erişeceği bilgi kaynaklarının güvenilir ve amaca uygun olması, araştırma ve sorgulama becerilerinde bu tür zayıflıkları olan kullanıcılar için ayrıca önem taşımaktadır.

Okullara teknoloji entegrasyonuna yönelik dünya çapında görülen olumlu eğilimler, öğrencilerin bilişim teknolojilerine yönelik giderek artan ilgi ve hâkimiyeti, bunun yanında bilgi toplumuna özgü becerilerin geliştirilmesinin günümüz dünyasında bir ihtiyaç olarak görülmesi, Türkiye’de de geleneksel öğretme-öğrenme yöntemlerinin ve teknolojilerinin dışına çıkılmasına neden olmuştur. Bu bakımdan Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), 2010 yılında Ulaştırma Bakanlığı tarafından desteklenen Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi’ni başlatmıştır. Eğitimde FATİH Projesi, 21. yüzyıl vatandaşlığı becerileri olarak tarif edilen “teknoloji kullanımı, etkili iletişim, analitik düşünme, problem çözme, birlikte çalışma ve iş birliği” gibi becerileri geliştirerek öğrencileri aktif birer öğrenen durumuna getirmeyi amaçlamaktadır (URL-1, 2016).

FATİH Projesi’nin içerik bileşenlerinden birisi olan Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ise Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen çevrim içi bir sosyal eğitim platformudur. EBA’nın kuruluş amacı “okulda, evde, kısacası ihtiyaç duyulan her yerde bilgi teknolojileri araçlarını kullanarak etkili materyal kullanımını destekleyip teknolojinin eğitime entegrasyonunu sağlamaktır. EBA, sınıf seviyelerine uygun, güvenilir ve doğru e-içerikler sunmak için oluşturulup geliştirilmeye devam etmektedir.” (URL-2, 2016). Görüldüğü üzere FATİH Projesi’nin bir alt bileşeni olarak EBA’nın en temel amaçları arasında okul içinde veya dışında amaca uygun, güvenilir ve doğru içeriklerle öğrencileri buluşturmak yer almaktadır. EBA’da bulunan e-içerikler farklı modüller hâlinde sınıflandırılmıştır. Bunlar; haber, dünya, e-kitap, video, ses, görsel ve tartışılabilir modülleridir. Sayılarının artırılması planlanan bu modüllerin dışında EBA Market aracılığıyla çeşitli uygulamaların indirilmesi ve var olan uygulamaların da güncellenmesi mümkündür.

FATİH Projesi'nin bir alt bileşeni olarak eğitsel e-içeriğin sağlanması ve yönetilmesi konusunda e-içeriklerin sayısal yetersizliğine veya zenginleştirilmemiş içeriklerin yarattığı sorunlara çeşitli çalışmalarda değinilmiştir (Kurt, Kuzu, Dursun, Güllüpinar ve Gültekin, 2013; Kuzu, Kurt, Güllüpinar ve Gültekin, 2013; Ayvaci, Bakırcı ve Başak, 2014; Banoğlu, Madenoğlu, Uysal ve Dede, 2014; Dursun; Keleş ve Turan, 2015; Ateş, Çerçi ve Derman, 2015; Baz, 2016). Bununla birlikte mevcut e-içerik unsurlarının öğretim programlarıyla olan uyumunun da incelenmesi gerekmektedir. Bu gereklilik, EBA'da kabul edildiği şekliyle "sınıf seviyelerine uygun, güvenilir ve doğru e-içerik"lerin sınırları belirli hedefler doğrultusunda çizilmiş olan öğretim programlarıyla uyum göstermesi gerektiği ön kabulünden doğmaktadır. Bu nedenle bu araştırma, EBA'da bulunan Türkçe dersi videolarının İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı ile uyum düzeyini belirlemeyi amaçlamaktadır. Alanyazın incelendiği zaman FATİH Projesi kapsamında üretilen farklı e-içeriklerin Türkçe dersi özelinde araştırıldığı çalışmaların henüz yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir. Bu araştırmanın Türkçe dersine ilişkin e-içeriklerin EBA'nın belirttiği amaçlar doğrultusunda "sınıf seviyelerine uygun, güvenilir ve doğru" olması amacıyla içerik geliştirenlerde daha eleştirel bir bakış açısı oluşturacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, verilerin nasıl toplandığı ve analiz edildiği açıklanmıştır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada geçmişte ya da şu an var olan bir durumu olduğu hâliyle betimlemeye çalışan bir araştırma yaklaşımı olan tarama modelinden

yararlanılmıştır. Bu modele göre olay ya da bireyin kendi koşulları içerisinde olduğu gibi tanımlanması amaçlanır (Karasar, 2012).

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırma dokümanlarını Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan www.eba.gov.tr sitesinde 29.05.2016 tarihi itibarıyla bulunan Türkçe dersine yönelik videolar oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 7. sınıf öğrencileri için Türkçe dersine yönelik EBA'da yer verilen videolar oluşturmaktadır. EBA'nın İnternet sitesinde (<http://www.eba.gov.tr/video/ortaokul-7-sinif-turkce>) EBA tarafından geliştirilmiş ve yüklenmiş toplamda 40 adet video bulunmaktadır. Kullanıcılar tarafından geliştirilen veya yüklenen 8 adet çalışma ise araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Sonuç olarak 7. sınıf düzeyinde yer verilen toplamda 48 Türkçe dersi videosunun EBA tarafından geliştirilen 40 tanesi çalışmada incelenmiştir.

Tablo 1. EBA'da 7. Sınıf Düzeyinde Yer Verilen Türkçe Dersi Videoları

Video Adı	Süresi	Video Adı	Süresi
Anlam Bilgisi (Uyak Şeması-Söz Sanatları)	04.24	Sözcükler Arası Anlam İlişkileri 1	05.29
Anlamlarına Göre Fiiller	03.03	Sözcükler Arası Anlam İlişkileri 2	07.18
Anlatımına Göre Cümleler	06.01	Sözcükte Anlam (Nitel, Nicel, Yakın Anlamlı Sözcükler)	03.02
Anlatım Teknikleri (Açıklayıcı Anlatım, Tartışmacı Anlatım, Öyküleyici Anlatım, Betimleyici Anlatım)	04.37	Sözcükte Anlam Özellikleri	07.13
Birleşik Zamanlı Fiiller-Ek Fiilin Cümleye Kattığı Anlam	05.27	Söz Öbekleri	06.50
Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler 1	05.33	Şiir Bilgisi	06.32
Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler 2	04.21	Şiir Türleri	04.05
Cümlede Anlam İlişkileri 1	08.09	Tiyatro	04.39

Cümlede Anlam İlişkileri 2	06.07	Ünlülerle İlgili Ses Olayları (Kalınlık ve İncelik Uyumu)	05.08
Çekimli Fiil, Kip ve Haber Kipleri 1	04.05	Ünlülerle İlgili Ses Olayları (Kaynaştırma, Ulama, Ünlü Daralması)	
Dilek Kipleri	05.45	Ünlülerle İlgili Ses Olayları (Ünlü Türemesi, Ünlü Düşmesi)	05.47
Düşünceyi Geliştirme Yolları	05.07	Ünsüzlerle İlgili Ses Olayları 1	06.18
Ek Fiilin Görevleri-Olumsuz Şekli-Soru Şekli	04.49	Ünsüzlerle İlgili Ses Olayları 2	03.33
Fiil, Çekimli Fiil, Kip	06.28	Yapılarına Göre Fiiller (Basit ve Türemiş Fiiller)	02.24
Haber Kipleri 2 (Şimdiki Zaman, Gelecek Zaman, Geniş Zaman)	03.16	Yardımcı Fiille Kurulan Birleşik Fiiller-Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller	03.39
Kurallı Birleşik Fiiller	03.59	Yazım Bilgisi Kısaltmaların Yazımı-Sayıların Yazımı	07.18
Noktalama İşaretleri (Virgöl)	07.49	Yazımı Karıştırılan Sözcükler	02.55
Olumlu / Olumsuz Fiiller, Fiillerde Soru, Anlam (Zaman) Kayması	05.49	Yazım Kuralları	03.49
Öykü (Hikâye)	05.07	Yazım Kuralları ("de" ve "ki"nin Yazımı)	05.38
Paragrafın Anlam Yönü	11.17	Zarflar (Belirteçler)	07.46

*(Video adları alfabetik sırayla verilmiştir.)

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada verilerin toplanması amacıyla doküman incelemesi yöntemine başvurulmuştur. "Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (...) Yazılı kaynakların yanı sıra film, video ve fotoğraf görsel malzemeler de nitel araştırmalarda kullanılabilir." (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 187-189).

Çalışmada videolar konu içeriklerine göre kategorik olarak sınıflandırılmıştır. Konu içeriklerine bağlı bir tasnife başvurulmasının nedeni, pek çok videoda değinilen konuların aynı anda farklı öğrenme alanlarına girmesidir. Örneğin bir edebî tür olarak şiir, TDÖP'de dinleme/izleme, okuma, yazma öğrenme alanlarında farklı kazanımlarla ilişkili gösterilmektedir. Bu nedenle öğrenme

alanlı bir sınıflandırma yerine videoların konu içeriklerini esas alan bir sınıflandırma yoluna gidilmiştir. Çalışmada kullanılan kategori başlıkları şunlardır: *Kelime türlerine ilişkin videolar, ek fiille ilgili bilgi ve kurallara ilişkin videolar, söz varlığına ilişkin videolar, cümleyle ilgili bilgi ve kurallara ilişkin videolar, ses olaylarına ilişkin videolar, yazım ve noktalama kurallarına ilişkin videolar, edebî türlere ilişkin videolar.*

Araştırmada daha sonra ilgili kategoriler içinde TDÖP'deki kazanımlarla uyumsuzluk içerdiği düşünülen videolar, programla karşılaştırmalı olarak incelenmiş ve bu uyumsuzluk içeren noktalar gösterilmiştir. TDÖP'nin kesin açıklamalarda bulunmadığı ya da uygulama aşamasında esneklik tanıdığı hususlarda videoların programdaki kazanımlarla uyumsuzluk gösterip göstermediğinin daha iyi anlaşılabilmesi için 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Türkçe dersinde kullanımı kabul edilmiş olan farklı öğretmen kılavuz kitaplarındaki açıklamalara ve etkinlik örneklerine bakılarak karşılaştırmalar yapılmıştır. Çalışmada yararlanılan öğretmen kılavuz kitaplarına ilişkin bilgiler Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2. Araştırmada Kullanılan Türkçe Dersi Öğretmen Kılavuz Kitapları

Kitap Adı	Yazar	Yayınevi
İlköğretim Türkçe 6 Öğretmen Kılavuz Kitabı	Fatma Kaplan	Öğün Yayınları
İlköğretim Türkçe 6 Öğretmen Kılavuz Kitabı	Komisyon	Millî Eğitim Bakanlığı
İlköğretim Türkçe 7 Öğretmen Kılavuz Kitabı	Ayla Sarbay	Meram Yayınları
İlköğretim Türkçe 7 Öğretmen Kılavuz Kitabı	Komisyon	Millî Eğitim Bakanlığı
İlköğretim Türkçe 8 Öğretmen Kılavuz Kitabı	Fatma Karabıyık Ün	Evren Yayınları
İlköğretim Türkçe 8 Öğretmen Kılavuz Kitabı	Serdar Arhan, Sema Başar, Tuncay Demirel	Millî Eğitim Bakanlığı

Nitel çalışmalarda araştırmanın geçerliği için araştırılan olgu veya olay hakkında bütüncül bir resim oluşturulabilmesi bakımından araştırmacının elde ettiği verileri ve ulaştığı sonuçları teyit etmesine yardımcı olacak bazı ek yöntemler (çeşitleme, katılımcı teyidi, meslektaş teyidi vb.) kullanması gerekmektedir. (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 255-256). Yine nitel çalışmalarda zamana ve gözleme bağlı güvenilirlik kavramından söz edilmektedir. (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 260). Bu nedenle çalışmanın geçerliği ve güvenilirliğini sağlamada araştırmanın yöntemi ve aşamaları hakkında ayrıntılı açıklamalarda bulunulmuş, alan uzmanı başka bir araştırmacı tarafından çalışmada esas alınan kategoriler bağımsız bir şekilde oluşturularak ardından çalışmayla karşılaştırmalar yapılmıştır. Bunun dışında araştırmanın ham verileri daha sonra başka araştırmacılar tarafından incelenebilecek biçimde dijital ortamda saklanmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde, EBA'da yer verilen 7. sınıf Türkçe dersi videolarının İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Programına uyumlarına ilişkin çeşitli kategoriler altında değerlendirmeler ve karşılaştırmalar gerçekleştirilmiştir. Bu değerlendirme ve karşılaştırmalar yapılırken programda temel dil becerileri ve dil bilgisine yönelik yer verilen amaç ve kazanımlar ile bu amaç ve kazanımlara ilişkin açıklamalar göz önünde bulundurulmuştur.

3.1. Kelime Türlerine İlişkin Videolar

Bu kategori altında ele alınabilecek olan *Çekimli Fiil, Kip ve Haber Kipleri 1* adlı videoda "çekimli fiil, kip, görülen (bilinen, di'li) geçmiş zaman ve duyulan (öğrenilen, miş'li) geçmiş zaman kiplerine" yer verilmiştir. TDÖP (2006: 43)'de 7. sınıf düzeyinde çekimli fiilin cümle kuruluşundaki rolünden hareketle yüklem kavramına değinilmesi gerektiği ifade edilmesine rağmen videoda bu gerçekleştirilmemiştir. Yine çekimli fiillerin kişisinin cümle kuruluşundaki işlevine

vurgu yapılarak özne kavramına değinilmesi belirtilirken bu konudan da söz edilmemektedir.

Haber Kipleri 2 başlıklı videoda ise şimdiki zaman, gelecek zaman ve geniş zaman kipleri ele alınmaktadır. TDÖP'de (2006: 43) kelime türleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama amaç/kazanımları başlığı altında öğretimi öngörülen şimdiki zaman ekinin ünlü daralmasına neden olduğu bilgisi ve örneklerden hareketle “ye-, de-” fiillerinin “-ecek” ekinden önce ünlü daralmasına uğraması başlıklarına da videoda yer verilmemiştir. Bu konuya ilişkin olarak başka bir kategori altında incelenen farklı bir video olan *Ünlülerle İlgili Ses Olayları (Kaynaştırma, Ulama, Ünlü Daralması)* adlı videoda şimdiki zaman ekinin neden olduğu ünlü daralmasından bahsedilirken “-ecek” ekinin bu işlevinden bahsedilmemiştir.

Dilek Kipleri videosunda dilek kipleri dört gruba ayrılarak incelenmiştir: Gereklilik, dilek-şart, istek ve emir kipleri. Bu tür bir sınıflandırmaya TDÖP'de (2006: 43) yer verilmekle beraber “şart kipi için dilek-şart kipi adlandırması kullanılmaz.” ifadesi bulunmaktadır. TDÖP'de bu nedenle sadece “şart kipi” adlandırması kullanılmaktadır. Oysa videoda bu açıklamanın aksine “dilek-şart kipi” adlandırması tercih edilmiştir. Bunun yanında TDÖP'de (2006: 43), dilek kipleri için verilecek ilk örneklerin “emir kipi için 2. teklik kişi, diğerleri için 3. teklik kişi ile çekimlenmiş fiillerden” seçilmesi gerektiği belirtilmesine rağmen videoda verilen cümle örneklerinde emir kipi yönünden bu kurala uyulduğu fakat diğer kiplerde kişi yönünden bu açıklamaya uymayan bir çekimleme sırasına başvurulduğu görülmüştür. Videoda gereklik kipi için “Düzenli çalışmalısın.”, şart kipi için “Dayımlara yarın gitsek.”, istek kipi için ise “Köye birlikte gidelim.” cümleleri ilk örnekler olarak verilmiştir.

Olumlu/Olumsuz Fiiller, Fiillerde Soru videosunda TDÖP'de (2006: 17), “7. sınıfta fiil çekimi ile ilişkilendirilerek olumsuz anlamın zıt anlam olmadığı vurgulanır.”

denilmesine rağmen buna değinilmemiştir. Yine bu videoda “*olumsuzluk ekiyle mastar (isim-fiil) eki birbirine karıştırılmamalıdır.*” uyarısı yapıldıktan sonra “*Teşekkür etmeyi unutmamalıyız.*” örnek cümlesi verilmektedir. Burada, fiilimsiler TDÖP’de 8. sınıf düzeyinde ele alınan bir konu olduğu için öğrencinin ön bilgisinin bulunmadığı bir konudan hareketle tanımlama yapılmakta ve örnek cümle üzerinde durulmaktadır.

Zarflar (Belirteçler) adlı video ise “*fiil, fiilimsi, sıfat ve diğer zarfların anlamlarını zaman, durum, miktar, yer-yön, soru yönünden etkileyen; onları belirten veya derecelendiren sözcüklere zarf denir.*” şeklinde bir tanım cümlesiyle başlamaktadır. Videonun konuya bir tanım cümlesiyle başlamasının tartışmalı bir uygulama oluşu bir kenara bırakılırsa bile zarfın ne olduğunun bilinmediği ön kabulüyle başlayan bir videoda tanımın içinde zarf kelimesi geçtiği görülmektedir. Ayrıca aynı tanımın içinde TDÖP’de 8. sınıf dil bilgisi konuları içinde yer alan “*fiilimsi*” kavramı da bulunmaktadır. Video içinde zarf ve sıfatların karıştırılmaması için dikkat edilmesi gereken noktalardan birisi olarak zarfların fiilimsilerin önüne geldiği örnek bir cümle (*Çok durmadan çıktık.*) verilmektedir. Burada da 8. sınıfa ait kazanımlarla ilişkili olan ve öğrencilerin herhangi bir ön bilgisinin olmadığı bir konuya değinildiği görülmektedir. Video boyunca zarfların bütün çeşitleri örneklendirilerek verilmesine karşın video, TDÖP’de ve 7. sınıflar düzeyindeki iki farklı öğretmen kılavuz kitabında yer verilmeyen bir uyarı da içermektedir. Bu uyarı, yer-yön zarfı olan sözcüğün yalın durumda olması ve isim hâl eki almamış olması gerektiği üzerinedir.

3.2. Ek Fiille İlgili Bilgi ve Kurallara İlişkin Videolar

“*Ek Fiilin Görevleri-Olumsuz Şekli-Soru Şekli*” ve “*Birleşik Zamanlı Fiiller-Ek Fiilin Cümleye Kattığı Anlam*” adlı iki video, bu kategori altında değerlendirilebilir. TDÖP’de (2006: 47) zaman ve kip çekimlerindeki birleşik yapıların adlandırılmasında işlevden hareket edilmesi ve bu nedenle geniş zamanın

hikâyesi, şimdiki zamanın rivayeti gibi bir adlandırma kullanılmaması gerektiği belirtilmektedir. Bununla beraber *Birleşik Zamanlı Fiiller-Ek Fiilin Cümleye Kattığı Anlam* adlı videoda aksi yönde hareket edilerek birleşik zaman kiplerinin üçe ayrıldığı ifade edilmiştir. Ardından da hikâye birleşik zamanı, rivayet birleşik zamanı ve koşul (şart) birleşik zamanı alt başlıkları altında çeşitli örnek cümleler incelenmiştir.

Aynı videoda ek fiilin cümleye kattığı anlamlar sekiz adet olarak belirlenmiştir. Bunlar; *“gerçekleşmemiş niyet, terk edilmiş alışkanlık, şart, küçümseme, gereklilik, kesinlik, başkasından duyma, olasılık”* anlamları olarak gösterilmiştir. TDÖP’de (2006: 47) *“zaman ve kip çekimlerindeki birleşik yapıların kullanımı sırasında kazandıkları anlam özelliklerine ağırlık verilmelidir”* denilirken örnek olarak ise geçmiş zamanda gerçekleşmemiş niyet ve terk edilmiş alışkanlık anlamları verilmiştir. 7. sınıf düzeyindeki farklı kitaplara bakıldığında ise Sarbay (2015) tarafından hazırlanan öğretmen kılavuz kitabında *“terk edilmiş alışkanlık, gerçekleşmemiş niyet, artık var olmayan bir durum”* anlamları verilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları tarafından ise *“geçmiş zamanda gerçekleşmemiş niyet, terk edilmiş bir alışkanlık, sözde-güya, şart”* anlamlarından bahsedilmiştir. Görüldüğü üzere TDÖP’nin kesin hatlarını çizmediği bir alanda öğretmen kılavuz kitaplarıyla beraber bu konuyla ilgili hazırlanan videoda da farklı sayıda ve farklı adlarda seçenekler belirlenmiştir. 7. sınıf düzeyindeki her iki kılavuz kitapta ve videoda ortak olan adlandırmalar ise *“terk edilmiş alışkanlık”* ve *“gerçekleşmemiş niyet (hareket)”* olarak görülmektedir. Bu durum, TDÖP’de verilen örnekler haricinde ders kitaplarının ve EBA’da hazırlanan videonun ek fiilin cümleye kattığı birbirinden farklı anlam özelliklerini sunduklarını göstermektedir.

3.3. Söz Varlığına İlişkin Videolar

TDÖP'de (2006: 17-28) dinleme / izleme ve okuma öğrenme alanlarında “eş anlamlılık, yakın anlamlılık, karşıt anlamlılık, eş seslilik ilişkileri üzerinde durulur.” denilmektedir. Yine TDÖP'de (2006: 14-25) dinleme / izleme ve okuma öğrenme alanında “...örneklerden hareketle öğrencilerin gerçek, mecaz anlam ile terim anlamını kavramaları sağlanır.” denilmektedir. *Sözcükler Arası Anlam İlişkileri 2* adlı videoda genel ve özel anlamlı sözcükler, somut ve soyut anlamlı sözcükler, nicel ve nitel anlamlı sözcükler anlatılmış ve örneklendirilmiştir. Bu videoda belirtilen genel ve özel anlamlı sözcükler ile nicel ve nitel anlamlı sözcüklere TDÖP'de herhangi bir atıf bulunmamaktadır. Somut ve soyut sözcüklerle ilişkili olarak ise 6. sınıf dil bilgisi konuları içinde kelime türleriyle ilişkili olarak “...somut isim, soyut isim...” kavramlarından bahsedilmektedir (TDÖP, 2006: 42).

Sözcükte Anlam (Nitel, Nicel, Yakın Anlamlı Sözcükler) videosunda da benzer şekilde nitel ve nicel anlamlı sözcüklere değinilmiştir. Programda olduğu gibi farklı öğretmen kılavuz kitaplarında da nitel/nicel ve genel/özel anlamlı sözcüklere ilişkin herhangi bir açıklama veya etkinlik örneği görülmemektedir.

3.4. Cümleyle İlgili Bilgi ve Kurallara İlişkin Videolar

Cümlede Anlam İlişkileri 1 adlı videoda eş anlamlı cümleler, yakın anlamlı cümleler ve karşıt anlamlı cümleler başlığı altında farklı anlam düzlemlerinde ele alınabilecek cümleler üzerinde durulmaktadır. Eş anlamlı cümleler için “genellikle eş anlamlı sözcüklerle oluşturulan farklı cümlelerin aynı anlamı karşılamasıyla oluşur” şeklinde bir tanım bulunmaktadır. Yakın anlamlı cümleler için “birebir aynı anlamı karşılamasa da aynı bakış açısı ve benzer yaklaşımla ortaya konmuş cümlelerdir” ifadesi kullanılmaktadır. Karşıt anlamlı cümlelerin ne olduğuna ilişkin olarak ise “ifade ettikleri düşünce yönünden birbiriyle

bağdaşmadığı için çelişen ve aralarında anlamca zıtlıklar bulunan cümle oldukları ayrıca bu tür cümlelerde sözcüklerde olduğu gibi birebir zıtlık değil aynı konuya farklı yaklaşımların aranması gerektiği” belirtilmektedir. TDÖP’de ve farklı öğretmen kılavuz kitaplarında 6, 7 ve 8. sınıf düzeyinde cümleyle ilgili bu tür anlam ilişkilerine yönelik bilgi, açıklama veya etkinliklere yer verilmediği görülmektedir.

Anlatımına Göre Cümleler adlı videoda öznel yargılı, nesnel yargılı, doğrudan anlatımlı, dolaylı anlatımlı, kinayeli anlatım içeren, aşamalı durum bildiren cümleler ile üslup (biçem), içerik (konu) ve tanım cümleleri anlatılmış ve örneklendirilmiştir. Bunlardan öznel ve nesnel yargıları içeren cümlelerin ayırt edilmesine ilişkin kazanımlara dinleme/izleme ve okuma öğrenme alanlarına bağlı olarak TDÖP’de (2006: 14-25) yer verilmiştir. Bunlar dışında kalan cümlenin anlam özelliklerine ilişkin kazanımlar, 8. sınıf düzeyinde *“olumlu, olumsuz cümleler ile varsayım, ihtimal, karşılaştırma, öneri, onaylama, değerlendirme, tanımlama, beklenti, kararsızlık vb. anlam özellikleri ele alınır.”* şeklinde ifade edilmektedir (TDÖP, 2006: 49). Yine, dolaylı anlatım içeren cümleler, TDÖP’de fiilimsiler ile ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama amacına bağlanarak 8. sınıf düzeyinde ele alınmıştır. Bunun dışında kalan kinayeli anlatım içeren, aşamalı durum bildiren cümleler ile üslup (biçem) ve içerik (konu) cümlelerine ise TDÖP’de ya da farklı öğretmen kılavuz kitaplarında bir konu başlığı olarak yer verilmemiştir.

3.5. Ses Olaylarına İlişkin Videolar

EBA’da 7. sınıflar düzeyinde sunulan fakat bir tanesi hariç–ünlü daralması- TDÖP 7. sınıf dil bilgisi konuları içinde görülmeyen çeşitli ses olaylarına ilişkin videolar bulunmaktadır. Toplamda beş tane olan bu videolar, *Ünlülerle İlgili Ses Olayları (Kaynaştırma, Ulama, Ünlü Daralması), Ünlülerle İlgili Ses Olayları (Kalınlık ve İncelik Uyumunu), Ünlülerle İlgili Ses Olayları (Ünlü Türemesi, Ünlü Düşmesi),*

Ünsüzlerle İlgili Ses Olayları 1, Ünsüzlerle İlgili Ses Olayları 2 başlıkları altında verilmektedir. Ünlülerle ilgili hangi ses olaylarının incelendiğine videoların başlıklarında verilmiştir: kaynaştırma, ulama, ünlü daralması, kalınlık ve incelik uyumu, ünlü türemesi ve ünlü düşmesi. Başlıklarında hangi ses olaylarını içerdiği belirtilmeyen ünsüzlerle ilgili ses olayları ise birinci videoda ünsüz benzeşmesi ve ünsüz yumuşaması, ikinci videoda ise ünsüz düşmesi ve ünsüz türemesidir. Bunlardan sadece ünlü daralması, TDÖP 7. sınıf dil bilgisi öğrenme alanı içinde yer almaktadır (TDÖP, 2006: 43). Ulama ise okuma öğrenme alanında okuma kurallarını uygulama amaç ve kazanımları doğrultusunda her sınıf düzeyinde değinilebilecek bir ses olayı olarak gösterilmektedir (TDÖP, 2006: 24). Diğer yandan kalınlık-incelik uyumu, ünsüz benzeşmesi, ünsüz yumuşaması, ünlü düşmesi 6. sınıf yazma öğrenme alanı içinde yer almaktadır. Ünlü daralmasına ilişkin olarak ise TDÖP'nin (2006: 43) 7. sınıf düzeyinde *"şimdiki zaman ekinin ünlü daralmasına neden olduğu, ye-, de- fiillerinin –ecek ekinden önce ünlü daralmasına uğradığı örneklerden hareketle kavratılır."* şeklinde bir açıklama bulunduğu görülmektedir. *Ünlülerle İlgili Ses Olayları (Kaynaştırma, Ulama, Ünlü Daralması)* adlı videoda şimdiki zaman ekinin neden olduğu ünlü daralmasından bahsedilirken *"–ecek"* ekinin bu işlevine değinilmemiştir.

Ünlü türemesi, ünsüz düşmesi, ünsüz türemesi ses olaylarına ise herhangi bir sınıf düzeyinde TDÖP'de ismen yer verilmemiştir. Bu ses olayları, 7. sınıf düzeyinde hazırlanan herhangi bir öğretmen kılavuz kitabında da yer almamaktadır. Sadece 6. sınıf düzeyinde Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları'nın *İlköğretim Türkçe 6 Öğretmen Kılavuz Kitabı*'nda küçültme sıfatlarının işlevlerinin gösterildiği *"küçü(k)-cük çocuk"* örneğinde ünsüz düşmesi ve 7. sınıf öğretmen kılavuz kitaplarında yardımcı fiille yapılan birleşik fiillerin oluşumunda ünsüz türemesinin gerçekleştiği birkaç örnek kelime (*affetmek, hissetmek*) mevcuttur.

3.6. Yazım Kuralları ve Noktalama İşaretlerine İlişkin Videolar

Bu kategori altında değerlendirilebilecek olan *Yazım Kuralları ("de" ve "ki"nin Yazımı)* ve *Yazım Bilgisi Kısaltmaların Yazımı-Sayıların Yazımı* adlı videolarda bağlaç olan ve bulunma hâl eki olan "de"nin yazım farklılıkları, sıfat yapan, zamir yapan ve bağlaç olan "ki"nin yazımı ile kısaltmaların yazılış kuralları üzerinde durulmuştur. TDÖP'de bu konular 6. sınıf yazma öğrenme alanında ele alınmış kazanımlarla ilişkili görünmektedir (TDÖP, 2006: 36). Sayıların yazımı ise hem 6. sınıf hem de 7. sınıf düzeyinde farklı içerikler bakımından ele alınmıştır. 7. sınıf düzeyinde bu konuyla ilgili ele alınan konular, notayı ve oyun adlarını niteleyen sayıların yazımıyla ilgilidir (TDÖP, 2006: 38). Bununla birlikte ağırlıklı olarak 6. sınıf düzeyindeki kazanımlara ilişkin konuların ele alındığı videoda 7. sınıf düzeyinde programda bahsedilen bu konulara değinilmemiştir.

EBA'da 7. sınıf düzeyinde büyük harflerin kullanıldığı yerlerin öğretimine yönelik iki tane video bulunmaktadır. *Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler 1* adlı videoda örnek cümlelerle beraber şu kurallara yer verilmiştir: "*Cümle büyük harfle başlar, iki noktadan sonra gelen cümleler büyük harfle başlar, rakamlarla başlayan cümlelerde rakamdan sonra gelen sözcük özel ad değilse büyük harfle başlamaz, örnek niteliğindeki sözcüklerle başlayan cümlede ilk harf büyük yazılır, kişi adlarıyla soyadları büyük harfle başlar, takma adlar büyük harfle başlar, kişi adlarından önce ve sonra gelen unvanlar, saygı sözleri, rütbe adları ve lakaplar büyük harfle başlar, saygı bildiren sözlerden sonra gelen ve makam, mevki, unvan bildiren sözcükler büyük harfle başlar, gezegen ve yıldız adları büyük harfle yazılır.*"

Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler 2 adlı videoda ise örneklerle beraber şu kurallara yer verilmiştir: "*Kitap, makale, kurum adı vb. yer alan sözcüklerin ilk harfleri büyük yazıldığında bağlaç olan sözcükler (ve, ile, ya, veya, yahut, ki, de) ile mi soru eki küçük harfle yazılır, para birimleri büyük harfle başlamaz, cümle*

çinde özel adın yerine kullanılan makam veya unvan sözleri büyük harfle başlar, kurum, kuruluş vb. adları asılları kastedildiğinde büyük harfle başlar, dizeler büyük harfle başlar, millet, dil, devlet adları; din ve mezhep adları ile bunların mensuplarını bildiren sözler büyük harfle başlar, düşünce, hayat tarzı, politika vb. anlamlar bildirdiğinde doğu ve batı sözcüklerinin ilk harfleri büyük yazılır, yer adları büyük harfle başlar, tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar, özel isimlerle kurulan birleşik sözcüklerde sadece özel isimler büyük harfle başlar, belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar.”

TDÖP’de (2006: 38) 7. sınıf yazma öğrenme alanında büyük harflerin kullanıldığı yerlerle ilgili olarak şu kuralların kavranıp uygulanması beklenmektedir: *“Levhalar ve açıklama yazıları büyük harfle başlar; kitap, bildiri, makale vb.nde ana başlıkta bulunan kelimelerin yalnızca ilk harfleri büyük olarak yazılır, kitap, dergi vb.nde bulunan resim, çizelge, tablo vb.nin altında yer alan açıklayıcı yazılar büyük harfle başlar.”* Görüldüğü üzere iki videoda toplam yirmi farklı kuraldan bahsedilmesine rağmen TDÖP’de, büyük harflerin kullanıldığı yerlerle ilgili 7. sınıf düzeyinde öğrenilmesi amaçlanan üç farklı kuraldan söz edilmektedir. Bununla birlikte bu kurallardan hiçbirisine videolarda doğrudan değinilmemiştir.

Noktalama işaretleriyle ilgili EBA’da sadece bir tane video bulunmaktadır: *Noktalama İşaretleri (Virgül)*. TDÖP’de (2006: 38) 7. sınıf düzeyinde virgülün kullanıldığı yer olarak sadece *“bibliyografik künyelerde yazar, eser, basımevi vb. maddelerden sonra konur.”* kuralı gösterilmektedir. Bu kural, videoda ifade edilmekle beraber TDÖP’de 6. ve 8. sınıflar düzeyinde değinilmesi gereken virgülün farklı kullanım biçimleri de videoda sunulmuştur. TDÖP’de (2006: 39) 7. sınıf düzeyinde yazım ve noktalama kurallarını uygulama amaç ve kazanımları başlığı altında açıklama olarak *“Noktalama işaretlerinin daha önceki sınıflarda ele alınan işlevleri hatırlatılır.”* denilmektedir. Bu açıklama, 6. sınıf düzeyindeki

kuralların hatırlanması için olmakla beraber videoda anlaşılması için 8. sınıf düzeyinde bilgi gerektiren kurallar da gösterilmektedir. Örneğin “*metin içinde – inca / -ince anlamıyla zarf-fiil görevinde kullanılan mı / mi ekinden sonra virgöl kullanılmaz.*” tanımı ve bu tanıma dayalı örnekleri öğrencilerin anlayabilmesi için 8. sınıf konusu olan fiilimsi bilgisine ihtiyaç bulunmaktadır.

3.7. Edebî Türlerle İlişkin Videolar

TDÖP’de hangi edebî türle ilgili hangi sınıf düzeyinde yer verilmesi gerektiği açık bir şekilde belirtilmemiştir. Buna göre; 6. sınıfta şiir, hikâye, anı, masal, fabl, deneme, tiyatro, mektup; 7. sınıfta şiir, hikâye, anı, deneme, tiyatro, sohbet (söyleşi), gezi yazısı, biyografi; 8. sınıfta ise şiir, hikâye, anı, makale, roman, deneme, sohbet (söyleşi), eleştiri ve destan türlerine yer verilmelidir (TDÖP, 2006: 57). EBA’da 7. sınıf düzeyinde edebî türlerle ilgili olarak yayınlanan *Tiyatro, Öykü (Hikâye), Şiir Bilgisi, Anlam Bilgisi (Uyak Şeması-Söz Sanatları), Şiir Türleri* adlı beş adet video bulunmaktadır.

Tiyatro adlı videoda tiyatronun unsurlarına ve tiyatro çeşitlerine (trajedi, komedi, dram) değinilmiştir. TDÖP’de bu çeşitlerin öğretimine ilişkin herhangi bir kazanım ya da açıklama bulunmamaktadır. Yine aynı videoda Türk tiyatrosu iki bölüme ayrılmış, geleneksel Türk tiyatrosu (Karagöz, orta oyunu, meddah ve köy seyirlik oyunu) ve modern Türk tiyatrosundan bahsedilmiştir. Modern Türk tiyatrosuna Ahmet Vefik Paşa, Namık Kemal, Recaizâde Mahmut Ekrem, Abdülhak Hâmid, Ahmet Mithat Efendi’nin katkılarından bahsedilmiş ve Batılı anlamda ilk tiyatro eseri olarak Şinasi’nin Tanzimat Dönemi’nde yazdığı “Şair Evlenmesi” eserinden söz edilmiştir. Modern Türk tiyatrosuna ilişkin bu isimler ve eser hakkındaki bilgilere TDÖP’de ve öğretmen kılavuz kitaplarında rastlanmamaktadır. Videoda öğrencilerin ön bilgisinin bulunmadığı ve ancak ortaöğretim yıllarında karşılaşacağı bu isimlerle ilgili bilgi düzeyinde birtakım açıklamalar yapılmaktadır.

Öykü (Hikâye) adlı videonun başlangıcında ise roman ve hikâye arasında nasıl farklılıklar olduğu üzerinde durulmuştur. Bununla beraber roman, TDÖP'ye göre 8. sınıf düzeyinde yer verilmesi gereken bir türdür. Dolayısıyla burada öğrencilerin ön bilgisine dayanmayan bir konu hakkında bilgi verilmiş olmaktadır.

EBA'da 7. sınıf düzeyinde şiir türüne ilişkin üç tane video bulunmaktadır. *Şiir Bilgisi* adlı videoda ölçü, uyak ve redif konuları incelenmiştir. TDÖP'de (2006: 26) okuma öğrenme alanında “*Şiirde ses akışını sağlayan kafiye, redif gibi ahenk unsurları fark edilir. Kafiye ve redif terimleri kullanılmaz, bunların çeşitlerine değinilmez. Şiirin duygu, düşünce ve hayalleri ifade eden derin bir anlatım olduğu kavranır.*” denilmesine rağmen hece ölçüsü ve serbest ölçünün örneklerle beraber tanımları yapılmış, yine uyak (kafiye) tanımı yapılarak yarım, tam, zengin, tunç ve cinaslı uyakların ne olduğunun açıklanmasından sonra örnekler verilmiştir. Videonun son bölümünde yine bir tanımla redif kavramı açıklandıktan sonra ek ve sözcük halindeki rediflere değinilmiştir. Bu durum, adı geçen videoda TDÖP'de bilgi düzeyinde yer verilmemesi gerektiği açıkça belirtilen birtakım kavramlar üzerinde durulduğunu göstermektedir.

Anlam Bilgisi (Uyak Şeması-Söz Sanatları) adlı videoda düz, çapraz ve sarma uyakların tanımı yapılarak örnekleri verilmiştir. TDÖP'de uyak kavramının tanımı ve çeşitlerine yer verilmeyeceği açıkça belirtilmiştir (TDÖP, 2006: 26). Videonun ikinci bölümünde söz sanatlarının tanımından sonra kişileştirme, abartma (mübalağa), benzetme ve ad aktarmasına değinilmiştir. TDÖP'de, söz sanatlarına iki farklı yerde değinilmektedir ve her iki yerde de söz sanatları olarak “*mecaz, benzetme, kişileştirme, konuşturma ve abartma*” sanatlarından söz edilmektedir (TDÖP, 2006: 26-32). Oysa programda ve kılavuz kitaplarda ad aktarması şeklinde bir söz sanatı bulunmamaktadır.

Şiir Türleri adlı videoda didaktik, satirik, dramatik, pastoral, epik ve lirik şiir türlerinin tanımı yapılmış ve bu şiir türleriyle ilgili örneklere yer verilmiştir. Buna karşın TDÖP'de şiir türlerinin öğretimiyle ilgili herhangi bir açıklama bulunmamaktadır. İki farklı yayınevi tarafından hazırlanan 7. sınıf düzeyindeki öğretmen kılavuz kitaplarında da şiir türleri hakkında herhangi bir açıklama bulunmamaktadır. Bununla birlikte TDÖP'ün sözlük bölümünde "*didaktik, satirik, epik, pastoral*" kelimelerine yer verilmiştir. Bunlardan da sadece pastoral kelimesinin tanımı karşısında bir şiir türü olduğundan bahsedilmiştir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda, EBA'da yer verilen 7. sınıf Türkçe dersiyle ilgili videolar ile TDÖP arasında uyuşmayan yönler olduğu ortaya çıkmıştır. Bu videolarda TDÖP ile uyuşmayan noktalar temel başlıklar hâlinde şunlardır:

- TDÖP'e göre üst sınıflarda öğrenilmesi öngörülen konuların sınıf düzeylerinde herhangi bir ayırım gözetilmeden 7. sınıflar için sunulması;
- TDÖP'de birbiriyle ilişkili olarak gösterilen konu içeriklerine birbirinden bağımsız olarak farklı videolarda yer verilmesi ya da birbiriyle ilişkisi olan konu içeriklerinin sadece bir kısmının sunulması;
- TDÖP'de yer verilmeyen konu içeriklerinin videolarda sunulması;
- TDÖP'de farklı öğrenme alanlarında yer verilen açıklamaları, uyarıları, kuralları vb. dikkate almadan konu içeriklerinin hatalı verilmesi.

EBA'da yer alan videoların sınıf düzeyiyle uyumu hakkında Ateş, Çerçi ve Derman'ın (2015) araştırmalarında Türkçe dersi videolarının önemli bir bölümünün (%43,2) EBA'da yer verilen sınıf düzeyine uygun olmadığı bulgulanmıştır. Bu çalışmada elde edilen bulgular, görüldüğü üzere videolardaki

içeriklerin sınıf düzeyine göre uyumsuzluklarını doğrularken bunun yanında başka türden hataların da varlığına işaret etmektedir. Videoların sınıf düzeyine uygun olma durumları değerlendirilirken TDÖP’de 6. sınıf düzeyinde bahsedilen konuların videolarda 7. sınıf düzeyinde ele alınmasının öğrencilerin öğrenme durumlarını engelleyen bir etken oluşturmadığı düşünülmektedir. TDÖP’de öğrenme alanlarına sarmal yaklaşımın sonucu olarak bu konular, TDÖP ile sınıf düzeyi bakımından farklılık gösterse de uyumsuzluk olarak değerlendirilmemelidir. Bu bağlamda TDÖP’de (2006: 39-246) yer alan *“Bir önceki yıl ele alınan dil bilgisi konularına yönelik hatırlatma niteliğinde etkinlikler düzenlenebilir.”* ve *“Noktalama işaretlerinin daha önceki sınıflarda ele alınan işlevleri hatırlatılır.”* şeklindeki ifadelerin bu görüşü desteklediği düşünülebilir. Buna karşın daha üst düzey sınıflara yönelik olan konuların 7. sınıf düzeyinde birtakım ön bilgiler gerektirmesi nedeniyle etkili bir öğrenmeyi engelleyeceği düşünülmektedir.

EBA’da yer alan e-içerik uygulamalarından birisi olan ders videolarına sadece nicelik bakımından göz atarak sayısal bir yetersizlikten söz edilirse e-içerik bileşenine ilişkin sorunun sadece bir bölümü belirlenmiş olacaktır. Mevcut unsurlarda bulunan ve araştırmanın ortaya koyduğu uyumsuzlukların da önemli bir sorun olduğu düşünülebilir. Araştırmanın ortaya koyduğu uyumsuzluklar, öğretim programlarının amaç ve kazanımlarının gerçekleştirilmesini olumsuz anlamda etkileyebilir. FATİH Projesi’nin içerik ayağını oluşturan EBA’nın yer verdiği materyallerin güncel öğretim programlarıyla benzer bir yaklaşımla hazırlanması ve benzer kazanımları hedefleyerek öğretim programlarını destekleyen bir yapıda olması beklenen bir durumdur. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan bir projede yer alan video içeriklerinin öğrencilerin öğretim programlarının amaç ve kazanımlarını göz önünde tutmayan, güvenilirliği tartışmalı herhangi bir İnternet sitesinden elde edebilecekleri bilgilerden farklı olması gerekmektedir. Aksi hâlde bu durumun herhangi bir

İnternet sitesinden elde edilen bilgilerin yaratacağı sorunlardan daha farklı şekilde öğretme-öğrenme sürecinde öğretmenlerin ve öğrencilerin karşılaşması muhtemel birtakım sorunları tetikleyeceği öngörülebilir.

Çalışmanın sonuçları, EBA'da yer alan e-çeriklerin bir bölümünün bu sosyal eğitim platformunun kendi belirttiği amacının dışında, "sınıf seviyelerine uygun, güvenilir ve doğru" olmaktan belli noktalarda uzak olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, FATİH Projesi'nin etkili ve sürdürülebilir bir proje olmasında oldukça önemli bir rolü olan e-çerik bileşenine ait unsurların oluşturulması, kontrol edilmesi ve güncellenmesinde daha etkili bir yaklaşımın ortaya konulması gerektiği düşünülmektedir. Diğer taraftan bu sonuçlar, TDÖP ile uyum bakımından değerlendirilen videolardaki içeriklerin öğretim programının amaç ve kazanımlarıyla uyuşmayan yönlerini göstermektedir. Bununla beraber bu tür uyuşmazlıkların ortaya çıkmasına yol açan etkenlerin (1981 Türkçe dersi öğretim programının öğretmenler üzerindeki etkisi, dersane sisteminden kalan öğretim alışkanlıkları vb.) neler olduğunun ayrıca incelenmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Arhan, S., Başar, S. ve Demirel, T. (2015). *İlköğretim Türkçe 8 öğretmen kılavuz kitabı*. Ankara: Devlet Kitapları.
- Ateş, M., Çerçi, A. ve Derman, S. (2015). "Eğitim Bilişim Ağında Yer Alan Türkçe Dersi Videoları Üzerine Bir İnceleme." *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (3), 105-117.
- Ayvacı, H. Ş., Bakırcı, H. ve Başak, M. H. (2014). "FATİH Projesinin Uygulama Sürecinde Ortaya Çıkan Sorunların İdareciler, Öğretmenler ve Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi." *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (1), 21-47.

- Banoğlu, K., Madenoğlu, C., Uysal, Ő. ve Dede, A. (2014). "FATİH Projesine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi (Eskişehir İli Örneği)." Eğitim Bilimleri Araştırması Dergisi, 4 (1), 39-58.
- Baz, F. Ç. (2016). "Teknik, Donanım ve İçerik Yönüyle FATİH Projesinin Değerlendirilmesi." Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 7 (15), 196-209.
- Dursun, Ö. Ö., Kuzu, A., Kurt, A. A., Güllüpinar, F. ve Gültekin, M. (2013). "Okul Yöneticilerinin FATİH Projesinin Pilot Uygulama Sürecine İlişkin Görüşleri." Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 100- 113.
- Graham, L. ve Metaxas, P. T. (2003). "Of Course It's True: I Saw It on the Internet!." Communications of the ACM, 46 (5), 71-75.
- Hew, K. F. ve Brush, T. (2007). "Integrating Technology into K-12 Teaching and Learning: Current Knowledge Gasp and Recommendations for Future Research". Education Technology Research & Deveelopment, 55, 223–252.
- Kaplan, F. (2015). *İlköğretim Türkçe 6 öğretmen kılavuz kitabı*. Ankara: Öğün Yayınları.
- Karabıyık Ün, F. (2014). *İlköğretim Türkçe öğretmen kılavuz kitabı 8*. İstanbul: Evren Yayıncılık.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi* (24. Basım). Ankara: Nobel.
- Keleş, E. ve Turan, E. (2015). "Öğretmenlerin Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Hakkındaki Görüşleri." Turkish Journal of Education, 4 (2), 17-28.
- Kurt, A. A., Kuzu, A., Dursun, Ö. Ö., Güllüpinar, F. ve Gültekin, M. (2013). "FATİH Projesinin Pilot Uygulama Sürecinin Değerlendirilmesi: Öğretmen Görüşleri." Journal of Instructional Technologies & Teacher Education, 1 (2), 1-23.

- Millî Eğitim Bakanlığı (2006). *İlköğretim Türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Devlet Kitapları.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2015). *İlköğretim Türkçe 6 öğretmen kılavuz kitabı*. Ankara: Devlet Kitapları.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2015). *İlköğretim Türkçe 7 öğretmen kılavuz kitabı*. Ankara: Devlet Kitapları.
- Pamuk, S., Çakır, R., Ergun, M., Yılmaz, H. B. ve Ayas, C. (2013). "Öğretmen ve Öğrenci Bakış Açısıyla Tablet PC ve Etkileşimli Tahta Kullanımı: FATİH Projesi Değerlendirmesi." *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13 (3), 1799-1822.
- Prensky, M. (2001). "Digital natives, digital immigrants." *On the Horizon*, 9 (5), 1-6.
- Sarbay, A. (2015). *İlköğretim Türkçe 7 öğretmen kılavuz kitabı*. İstanbul: Meram Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- URL-1. <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/proje-hakkinda>
- URL-2. <http://www.eba.gov.tr/hakkinda/tam>.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Turkey has been led to go beyond the traditional teaching-learning methods and technologies as a result of the worldwide positive trends toward technology integration in schools, and students' increasing interest in and mastery of information technologies as well as the development of skills specific to information society seen as a need in today's world. In 2010, the Ministry of National Education thus initiated the Movement to Increase Opportunities and Technology (FATİH Project) supported by the Ministry of Transport. FATİH Project in Education seeks to help students to develop the 21st century

citizenship skills such as “the use of technology, effective communication, analytical thinking, problem-solving, collaboration and cooperation” and to become active learners (URL-1).

As one of the components of the FATİH Project, the Educational Informatics Network (EBA) is an online social learning platform conducted by the Directorate General for Innovation and Educational Technologies. The purpose of establishment of the EBA is “to support the effective use of materials and to ensure the integration of technology in education through the information technology tools in school, at home, and briefly where needed. EBA is still being formed and developed to provide reliable and accurate e-contents appropriate for grade levels”. (URL-2). As seen, it is among the main objectives of the EBA as a sub-component of the FATİH Project to provide students with reliable and accurate contents fit for purpose inside or outside schools. E-contents in the EBA are classified in different modules. These are news, world, e-book, video, audio, visual and discussion modules. In addition to these modules that are planned to be increased in number, it is also possible to download a variety of applications and update existing applications via EBA Market.

With respect to the provision and management of educational e-content as a sub-component of the FATİH Project, several studies have mentioned the numerical insufficiency of e-contents or the problems caused by non-enriched contents (Kurt, Kuzu, Dursun, Güllüpinar and Gültekin, 2013; Kuzu, Kurt, Güllüpinar and Gültekin, 2013; Ayvaci, Bakırcı and Başak, 2014; Banoğlu, Madenoğlu, Uysal and Dede, 2014; Dursun; Keleş and Turan, 2015; Baz, 2016). Thus, it is necessary to examine the conformity of e-content elements with the existing curriculum. As accepted within the scope of the EBA, this necessity arises from the presupposition that “reliable and accurate e-contents appropriate for grade levels” should conform to curriculums. Thus, the present study attempts to determine to what extent the Turkish course videos on the EBA conform to the Turkish Curriculum (6th, 7th, and 8th grades).

Methods

The present research uses the survey method that attempts to describe a past or present situation as it is. The research population is composed of Turkish course videos that are available as of May 29, 2016 on www.eba.gov.tr

designed by the Ministry of National Education. EBA website (<http://www.eba.gov.tr/video/ortaokul-7-sinif-turkce>) includes a total of 40 videos developed and uploaded by the EBA. Within the scope of the research, videos were categorically classified according to their subject content. These categories are as follows: *videos about word types, videos about the information and rules of complementary verb, videos about vocabulary, videos about sentential information and rules, videos about sound changes, videos about spelling and punctuation rules, and videos about literary genres*. For each category, the research examined, in comparison with the curriculum, the videos that are considered to be contrary to the Turkish Curriculum (6th, 7th, and 8th grades) or have irrelevant contents, and indicated these contradictions and irrelevancies.

Findings (Results)

The research found out that there were a set of unconformities between 7th-grade Turkish course videos on the EBA and the Turkish Curriculum. The main unconformities between the videos and the Turkish Curriculum are listed as follows:

- Subjects in the Turkish Curriculum that are intended to be taught at upper grades are presented to 7th grades without any distinction between grades;
- Subjects contents that are indicated to be interrelated in the Turkish Curriculum are introduced in different videos or partly handled in videos;
- Subjects not included in the Turkish Curriculum are introduced in videos;
- Subject contents are presented incorrectly contrary to the comments, notices, rules and so on in the different areas of learning in the Curriculum.

Conclusion and Discussion

The numerical insufficiency of course videos as part of e-content apps on the EBA is only one aspect of the problem with the e-content component. The unconformities that are seen in the existing elements and identified by the present research are also believed to a major problem. Such unconformities revealed by the research directly affect the functioning of the official curriculum. It is possible to foresee that all these negative outcomes will trigger

different problems that teachers and students are likely to encounter teaching-learning processes.

The results of the study indicate that part of the e-contents on the EBA are far from being “reliable, accurate and appropriate for grade levels” outside the original purpose defined by this social education platform. Thus, it seems necessary to adopt a more effective approach in creating, controlling and updating of the elements of the e-content component that plays quite an important role in making the FATİH Project an effective and sustainable project.